

Beste,....

Bedankt voor je deelname aan #donkiesjotterie. Ik wil je graag een laatste brief schrijven.

Iets over mijn beweegredenen waarom ik handelde:

Wat mij opvalt binnen het onderwijs, en de samenleving, is dat het aangaan van de kunsten, zeker binnen het onderwijs, geen vanzelfsprekendheid meer is. Het is niet financieel rendabel, het kost tijd, het doel van het kunstwerk of kunstonderwijs is vaak niet meteen duidelijk en zo zijn er tal van andere redenen waarom het niet gebeurt. Dat maakt dat ik deze interventie wilde plegen. Ik wilde onderzoeken in hoeverre het vreemde (de kunst) wordt aangegaan. Dat is dan ook de reden waarom ik het onder het personage Donkie Sjot deed. Zo voel ik mij in de kunsten soms dan ook: de Don Quichot met zijn idealen.

Donquichotterie betekent onberedeneerd idealisme. Dat wilde ik aangaan. Vanuit handelen tot handelen komen. Doen zonder vooraf bepaalde uitkomst. Aanzetten tot kennismaken met een en het onbekende. Terecht werd mij tijdens een ontmoeting gezegd: 'dat in de brieven stond dat ik op een queeste was, maar onduidelijk was waarheen. Dat maakte het onduidelijk'. Hierin moet ik de persoon gelijk en ongelijk geven. Uitgaande van het concept 'queeste' verwacht je inderdaad een heilige graal, je hebt een doel na te streven. Maar juist de 'queeste' an sich is de in vele verhalen de les. Naar mijn mening moet je dan ook niet bij iedere kunstles (en misschien wel niet iedere les) het doel vooraf geven (wel een richting) – tegen alle EDI-modellen en onderwijsinspectie ideeën in. Soms moet je gewoon, net als bij een kunstwerk, iets aangaan en gaandeweg bekijken hoe dit iets voor je is of kan zijn. Niet alle uitkomsten zijn vooraf te beredeneren en zeker in het onderwijs niet, als we Biesta (2015) mogen geloven. Natuurlijk moet je wel (aanzetten tot) reflecteren en het onbewuste handelen uiteindelijk bewust maken.

Je was, zoals Helguara (z.d.) dat noemt, onvrijwillig onderdeel van het project. Ik kon alleen maar vanuit het contact en de relatie aanmoedigen, tegelijkertijd zal ik erkenning en eigenaarschap moeten geven om eventuele onwil af te laten nemen. Dit alles kan ik alleen maar doen op afstand (mede door corona, maar gezien de ontwikkelingen op het gebied van afstandsonderwijs was dit sowieso wel interessant) en ik wilde het alleen maar doen via de brievenbus. Ik wilde via de brievenbus handelen, omdat dit persoonlijker voelt. En minder vluchtig en snel dan de digitale weg. Hierin ben ik niet volledig geslaagd. Ik kon dit alleen maar doen bij de personen met wie ik contact had, doordat ze reageerden. En daar ben ik soms ook tekortgeschoten, doordat mijn eigen tempo te hoog lag en doordat tien aparte brieven en lijntjes soms door elkaar gingen lopen.

Ik heb van alles gehoord over wat ik heb gedaan. Van woede tot nieuwsgierigheid en van zich er vanaf zetten tot het willen aangaan maar het gebrek aan tijd dat dit nekte. Sommigen vonden mijn handelen zelfs crimineel (dan helemaal excuus). Anderen hebben genoten van de onverwachte berichten. Al deze gevoelens en gedachten vind ik herkenbaar en begrijpelijk. Ik kan ze ook terugkoppelen aan wat er in de onderwijspraktijk te horen en te zien is. Misschien kun je zelf personen bij de woorden bedenken. Het blijft wat mij betreft dus zaak om ons in te zetten om de verbeelding aan te wakkeren en deze pogingen te blijven waarderen (in de zin van lof uiten en niet in de zin van op waarde schatten). Poog, faal, straal, doe, probeer, oefen, ervaar, reflecteer, evalueer, bekeer en bovenal maak actie.

Enkelen zijn niets aangegaan (zo zeiden ze zelf), dan ontvang je als cadeautje bij deze brief een wortelzaadje, omdat ik wortel schoot, maar bovenal om het te laten groeien. Ben je het wel aangegaan, dan heb je de queeste al gehad heb je onderweg waarschijnlijk al vragen en antwoorden genoeg gemaakt. Ook dan ontvang je een wortelzaadje, want blijkbaar heb je aan de wortel meer dan aan de stok.

Ik wil je hartelijk danken voor je deelname, maar als je wilt is het nog niet klaar. Wil je met mij overleggen over verdere participatie of gewoon reageren, omdat je ergens toe bent aangezet of omdat je denkt dat je anderen kan en wil aanzetten, dan stel ik voor om samen na te denken.

Je hebt mijn nummer, dus je kunt er met me over bellen. Maar nog veel leuker is het om een brief naar me te schrijven. Ik merk in ieder geval dat ik deze woorden beter kan kiezen dan in een mail of in een gesprek. De traagheid van de brievenbus heeft iets persoonlijks en heeft voor mij een grotere mate van reflectie.

Mijn adres voor brieven is:

Waarom ben ik aangezet door dit te doen? Wat heeft dit mij gebracht?

Allereerst de bekende kennis dat relatie heel belangrijk is, maar daarbij ook dat het voor een vreemd lastig is om een relatie aan te gaan. Dit is natuurlijk relevant voor mij als leerkracht, maar ook andersom voor de leerling. In hoeverre is het voor een leerling, die voor een leerkracht vreemd is (omdat die anders is en doet dan leerlingen die hij normaal kent en ziet), mogelijk om een relatie aan te gaan? Wat is daarin de rol van de leerkracht? Hieruit neem ik zelf mee me extra open te stellen en vragen te blijven stellen.

Daarnaast is er het waarderen en aanmoedigen dan Helguara noemt. Op afstand, zeker in korte berichten, in hoge frequentie, is dit gewoon vele malen moeilijker. Ook de dialoog is hierin moeilijker, dit geeft de transactional distance theory van Moore ook al aan. Het is hierbij, bij contact op afstand, dus van groot belang gestructureerde opdrachten of vragen te geven. De structuur bieden en de bieden van waardering op niet alleen het product, maar ook het proces neem ik mee. Naast het bieden van tijd voor opdrachten of vragen. Dit laatste geeft mij meteen een spanningsveld mee om rekening mee te houden. Hoe check ik of van uitstel geen afstel komt? Dat vraagt stuk blijft er eentje van constante afstemming en daarin mag ik dus tevreden zijn met het aangaan van het proces, zonder dat daar dus een product uitrolt. De vraag tot op welke hoogte ik dit toesta als docent en binnen welke eisen.

Dus naast dat ik gelijk kreeg in het feit dat ik mij in de kunsteducatie soms een Don Quichot voel en ben, en dat misschien ook maar goed is, hebben jullie mij door deze ervaring een aantal theorieën letterlijk laten (her)ervaren.

Ik heb nog wat geleerd. Ik vond het heel moeilijk om niet mee te gaan in de teleurstelling als er geen reactie kwam op de berichten. Ik merkte dat de angst op afwijzing dan groot was en groter werd dan de blijdschap en erkenning van hen die wel reageerden. Wat ik hieruit meeneem? Dat het blijven aangaan van belang blijft, ook met hen waarmee ik dat spannender vind, van belang is. Dat geen deelname geen afwijzing van de kunsten of mij als persoon is, maar dat andere rollen, motieven of gronden ergens aan te grondslag liggen. Dat vragen blijven stellen over iemands beweegredenen dus van belang blijft. Dat leerlingen en studenten deze gevoelens ook kunnen hebben en dat ik dus wil blijven waarderen wat ze pogen.

Dank hiervoor. Dank voor het mij leren van deze lessen. Bij de één die ik dit schrijf voelt het bekend om dit te delen, omdat we wel veel vaker persoonlijk hebben gesproken. Maar anderen, die ik hiervoor nog niet kende (en misschien ook wel nooit leer kennen), jullie zeker ook bedankt. Al voelt het spannend om dit dan op te schrijven, maar ik vond dat wel nodig na al mijn brieven.

Tot een volgende keer, gewoon als mezelf.

Groet, Sander

Biesta, G. J. J. (2015). *Het prachtige risico van onderwijs* (1ste editie). Phronese, Uitgeverij.

Helguara, P. (z.d.). *Education for socially engaged art*.

<http://towery.lehman.edu/>. Geraadpleegd op 9 februari 2021, van

<http://towery.lehman.edu/PhotoTopics/Photo%20Topics%20readings/Weeks34PPabloHelgueraEducationforSociallyEngagedArt.pdf>

Moore's Theory of Transactional Distance-Instructional Design Models,

Theories & Methodology. (z.d.). k3hamilton. Geraadpleegd op 19 januari 2021, van <https://k3hamilton.com/LTech/transactional.html>

